

Susanne Berg
Kvalitetschef

Yttrande över motion Återta kontrollen över äldreomsorgen och den personliga assistansen

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

att avge yttrande i enlighet med tjänsteskrivelse 2022-09-14

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har beslutat att skicka motion "Återta kontrollen över äldreomsorgen och den personliga assistansen" från Helena Falk (V) och Jesper Sahlén (V) på remiss till vård- och omsorgsnämnden. Remissvar ska översändas till kommunstyrelsen senast 2022-10-31.

Underlag för beslutet

- Motion till Lunds kommunfullmäktige 2022-06-09 "Återta kontrollen över äldreomsorgen och den personliga assistansen"
- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-09-14

Ärendet

Bakgrund

Motion har inkommit till Lunds kommunfullmäktige "Återta kontrollen över äldreomsorgen och den personliga assistansen från Helena Falk (V) och Jesper Sahlén (V). Senast 2022-10-31 ska remissvar översändas till Kommunstyrelsen (KS 2022/0462).

2022-09-14

Diarienummer

VOO 2022/0363

Vård- och omsorgsnämnden har avtal med externa leverantörer gällande utförande av vård- och omsorgsinsatser. Avtalen är upphandlade enligt Lag om valfrihet (LOV) och Lag (2016:1145) om offentlig upphandling, (LOU) och omfattar insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). I avtalen anges förutsättningar för uppsägning av dessa.

Lag om valfrihet

Lagen om valfrihetssystem, LOV, infördes 2008. Lagen ger en upphandlande myndighet möjlighet att tillämpa valfrihetssystem när det gäller tjänster om hälsovård och socialtjänst.

Med valfrihetssystem avses enligt lagen, ett förfarande där den enskilde som beviljats insatser har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten som en upphandlande myndighet godkänt och tecknat kontrakt med.

I Lunds kommun tillämpas valfrihetssystem inom hemvården samt personlig assistans, daglig verksamhet och avlösar- och ledsagarservice enligt LSS utifrån nämndens beslut om införande av valfrihetssystem inom dessa områden.

Även om valfrihetssystem enligt LOV har införts av en kommun har kommunen rätt att avskaffa systemet när den så önskar. Det krävs ett politiskt beslut om detta i kommunen. Om kommunen beslutar att inte längre tillämpa valfrihetssystem enligt LOV har kommunen, enligt gällande avtal med utförarna, rätt att säga upp avtalen med utförarna med en uppsägningstid om tre månader. Upphandling enligt LOV är pågående och utförare som önskar driva verksamhet i Lund kan ansöka om att bli godkänd som utförare. Vård- och omsorgsnämnden fattar beslut om godkännande av utförare.

Äldreboenden

Av kommunens 17 äldreboende drivs 4 i extern regi i enlighet med LOU avtal. Dessa är;

- Fäladshöjden
- Björkbacken
- Solbacken
- Brunnsgatan 13

Nuvarande avtal gäller från 2015-09-01 – 2025-08-31, avtalen har förlängts en gång under avtalstiden och kan inte förlängas ytterligare.

2022-09-14

Diarienummer

VOO 2022/0363

I övrigt anger avtalen endast möjlighet till uppsägning om utföraren brister mot avtalet och inte vidtar rättelse efter påtalade brister.

Inför att avtalen löper ut har vård- och omsorgsnämnden att senast under sensommaren 2023 fatta beslut om framtida driftsform.

Bostäder med särskild service enligt LSS

I Lunds kommun finns det 48 boendeenheter med särskild service enligt LSS. Av dessa är 21 enheter så kallade servicebostäder och övriga gruppboendestäder. Av servicebostäderna drivs 3 enheter av extern utförare. Dessa är:

- Spolegatan 7
- Örnvägen 20
- Örnvägen 24

Nuvarande avtal gäller från 2015-09-01 – 2024-09-30, avtalen har förlängts en gång under avtalstiden och kan inte förlängas ytterligare.

I övrigt anger avtalen endast möjlighet till uppsägning om utföraren brister mot avtalet och inte vidtar rättelse efter påtalade brister.

Inför att avtalen löper ut har vård- och omsorgsnämnden att senast under sensommaren 2022 fatta beslut om framtida driftsform.

Ärendet hanteras på Vård- och omsorgsnämndens sammanträde i september.

Hemvård

LOV avtal som omfattar både hemtjänst och hemsjukvård (hemvård) är tecknade med fyra hemvårdsföretag. Dessa är;

- Abello Hemtjänst AB	(98)
- Agaten hemtjänst	(62)
- Attendo	(11)
- MECA services	(37)

Inom parentes anges antal unika brukare under augusti 2022.

Lunds kommun har haft hemvård enligt LOV med helhetsuppdrag sedan 2018 och hemtjänst/servicetjänster under en längre period. Avtal tecknades 2014 med det företag som haft hemtjänstuppdrag längst.

Avtalen löper generellt tillsvidare och det finns uppsägningsklausuler som möjliggör uppsägning enligt följande;

- ömsesidig rätt till förtida uppsägning med en uppsägningstid av sex månader gäller,

2022-09-14

Diarienummer

VOO 2022/0363

- förtida uppsägning vid brist hos utföraren, en uppsägningstid av tre månader gäller om bristen ej åtgärdats trots uppmaning,
- uppsägning om inte utföraren fått några uppdrag under en tolv månaders period,
- om kommunen avser att inte längre tillämpa valfrihetssystem kan uppsägning av avtal göras med en uppsägningstid om tre månader.

Personlig assistans

När en enskild beviljas personlig assistans enligt LSS eller enligt beslut om assistansersättning från Försäkringskassan enligt socialförsäkringsbalken har den enskilde möjlighet att välja vilken utförare som ska utföra insatsen enligt gällande lagstiftning.

Kommunen har ett ansvar för att utföra assistansen om den enskilde så önskar. Lunds kommun har ingen intern verksamhet för utförande i nuläget utan tillämpar istället valfrihetssystem inom personlig assistans. Detta innebär att brukare som aktivt väljer kommunen som utförare eller inte väljer utförare alls anvisas till externa utförare som kommunen tecknat avtal med. Brukarna tilldelas utförare utifrån en turordningslista.

LOV avtal som omfattar personlig assistans med tre utförare. Dessa är;

- Assistanspoolen Sweden Omsorg
- Ekens assistans
- Kurera assistans

För att kunna utföra personlig assistans i kommunal regi krävs en längre omställningstid då denna typ av verksamhet inte bedrivs inom kommunens organisation i dagsläget.

Föredragning

Förvaltningen har i tjänsteskrivelse 2022-09-14 redovisat uppsägningsmöjligheter i de avtal som efterfrågats i motionen.

Föreslås att tjänsteskrivelsen överlämnas som yttrande på motionen till kommunstyrelsen.

Beredning

Ärendet har beretts inom vård- och omsorgsförvaltningen.

Förvaltningens enhet för Kansli & Kvalitet handlägger och följer upp avtal med externa utförare.

2022-09-14

Diarienummer

VOO 2022/0363

Erfarenheten visar att omställning och verksamhetsövergång är tids- och resurskrävande och kräver och framförhållning för att verksamheten ska kunna säkerställas.

Barnets bästa

Beroende på vilken verksamhet som omfattas kan beslutet påverka barn som erhåller insatsen personlig assistans.

Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

Ärendet berör personer med funktionsnedsättning. Att ha tillgång till olika externa utförare innebär valfrihet att välja utförare efter att man blivit beviljad insatser.

Då kommunen upphandlat det så kallade ickevals alternativet och den egna driften av personlig assistans enligt lag om valfrihet finns det inte möjlighet att välja kommunal utförare för dessa insatser.

Omställningar i verksamheten vid byte av driftsform eller utförare har vid verksamhetsövergången stor påverkan på berörda brukare.

Ekonomiska konsekvenser

De ersättningsmodeller som används för resursfördelning till verksamheterna är samma för intern och extern regi varför kostnaden för driften av inte påverkas av driftsformen.

Särskilda resurser för hantering av upphandlingar och uppföljning av verksamhet krävs vid extern drift.

Omställningar i verksamheten vid byte av driftsform är resurskrävande för brukare, medarbetare och organisation och får vissa ekonomiska konsekvenser.

Anna Borgius
Förvaltningsdirektör

Susanne Berg
Kvalitetschef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Förvaltningsledningsgrupp
Upphandlingsenheten